

پۆست سىنارىيۇ رەش ....

جەمال كۆشش

سەرەتايەكى كورت بۇناساندى بايەتەكە

رەوشىكى نوپى كىشمەكىشى لايەنەكان لەسالى تازەدا دەرکەوتوو لە ناوچەى خۆرەلات بەگشتى وعىراق و ئىران بەتايەتەى. ھەر چاودىرىكى سىياسى دەتوانىت ئەم دەرکەوتەيە دىارىيەكات و تەنەت بەھەندىك ووردبوونەو مىکانىزمەكانى و قۇناخ وپرۆسەكانى وئاراستەكانى ھەلسەنگىنى. پەپرەوگەرانى سىياساتى بۇش لەنىو دەولەتى ئەمەرىكادا، بۇ ئەم ئامانجانەيان نەخشەيەكى تەواو ئىرادەگەريانەيان لەفكردايە :زىادکردنى برى تىچووى شەپ لەعىراق وئەفغانستان بۇ 625 مىليارد دۇلار، ناردنى 21500 سەربازى تر، گۇرانى كەسايەتە سەرەكەمەيدانىەكانى بەرەكانى جەنگ و موخابەراتى و دەورەيەكى فشاروچالاک لەسايەتە دەروەو يوتىن دا، ((يۆشكا فېشەر ووتەنى دەلىيت سەددام حوسىن نەپروخواه)).

نەخشەيەكى تر بۇ دابىنکردنى ستراتىژى ئەمەرىكا لەعىراق و جىگۇرپكى گەورەو كارىگەر لەماشىنى دەولەتى عىراقى وھىزەكانى خۆى لەعىراقدا.... ئەم دەورەيە مەوقەيەتى ئەمەرىكاي لەئاستى جىهانىدا لەبەرامبەر پرسىارى گەورەدا دادەنىت؟ ئايا بۇ جىهانىان ئەم تاك سالارىيەى ئەمەرىكا، ئەم كۆنترۆلە گشتىە تەحەمولدەكرىت؟ ئەم مۆنۆيۆلكردەنى جىهان و جەنگاويكردەنى جىهان و لىدانى بنكەى سەربازى لەھەموو گۆشەو قوژبنكى ئەمەسەرو ئەوسەرى دونيا جىگاي مەترسى نيە؟ ئايا دەولەتانى ئەوروپا و بەو ھەموو مېژوو لەدىموكراتىزم و مافى مرؤف و ئازادى مىدياوه دەكرىت بېتە خانەى نەيىنى و پفاندىن و بېسەروشويىن كرىنى ئۆپۆزسىۆنەكانى دەولەتى ئەمەرىكا؟ نىگەرانى لايەنەكانى ئەوروپا و روسيا لەكۆنگرەى ئاسايشى جىهانى لەمويىنخن لەھەفتەى پېشوودا بەرووى نوپنەرى ئەمەرىكادا، دەتوانىت تەنھا بىرخەرەو بېت. نەك كىشمەكىشى بلۆكەكان. وەك نوپنەرى ئەمەرىكا رايگەياندى ((ئىمە واماىزانى دەورانى شەرى ساردمان تىپەراندوو)).

بايەتەكەى من بەكورتى چاودىرىكىردنى رۆلى ئەمەرىكا و ھىزەنيۆخۆيە لايەنگرەكانىتى لەناوچەى خۆرەلات بەگشتى وعىراق وئىران بەتايەتەى كە لەدەورانىكدا كە پىدەنىنە نيۆ مېژووئەكەو بۇ دەولەتى بۇش تەواو ئىرادەگەريانەى ملھورنەيەو دەورەيەكى نوپى ژيانى سىياسى و كۆمەلايەتى دەستىدەكات.

ئەم دەورەيە جىهان بۇ ماوئەيەكى تر رادەپىچىتە نيۆ پوودا كارەساتى گەورەى خويناوئىيەو لەلايەن دەولەتى بۇشەو، ناوچەيەكى فراوان دەبىتە مەيدانى جەنگ و خۆتەقىنەو پەلاماردان، بوژانەوئەيەكى گەورە لە مىديادا ودرۆزنانەو سەرسەرەكى لەكىشە و ژيانى خەلكى فەلەستىن كە ئەرەكەى بەمەحمود عەباسى براى جەلال تالەبانى سپىردراو، دەبىتە پاسا و پووبۇشى كارەساتىكى گەروە بۇ خەلكى ئىران.

دەولەتى بۇش ھىچ ئىعتبارىك نە بۇ دۆستە ئەوروپايەكانى نە بۇ دوژمنە كۆنەكانى دەورانى جەنگى سارد دانانىت، مەسەلەى چەكى ئەتۆمى و دالەدانى گەورە تىرۇرىستان و سەركوتى نەتەوكان و پىشېلى نۆرمە نيۆنەتەوئەيەكان و پىشېوانى بىدىرىغى لە گروپى لىستى تىرۇر و بوونى سەرانى تاوانبارى نيۆنەتەوئەيەكى لەبەرزترىن دەسەلاتى كۆمارى ئىسلامى ئىران ھەموو ئەم كاراتانە دەتوانن بەپى بەپى دۆسىيەى بەھانەى شەرى لەمىديادا لەگىرفانى ئەمەرىكادا قورس

بەكەن ۋە ئاكامەكان بەھەمان خولقانى داستانى شەپەكانى خەلىج ۋە شەپەكانى تر لەئەفەرىكا، دەبن بە پەلامارى جەنگى ۋە بەرپاكردىنى شەپ.

پاستە دونيا لەپاش 11|9| ۋە پوخانى تالپان ۋە داگىركردنى عىراق، بەرەو نانارامى ۋە پىشيوى پالپيوەنراۋە ۋە كوشتارو جەنگ لەزۆر گۆشەى جىهان بەردەوامى ھەيە، بەلام ئىستا بۇ ئەمەرىكا، رۆژگارى سەرەتاي دووھەزار نىە. بەبۆچوونى من ئىستا جىهان لەكۆنترۆلى ئەمەرىكادايە. ئىستا خۆرلەئىمپراتورىيەتى ئەمەرىكا ئاۋا نابىت. ناۋانانى ئەم دەورەيە بە پۇست سىنارىيوى رەش، لەچەند رۋوۋەويە: يەكەم دەورانى سىنارىيوى رەش لەسەرەتاي دەيەى نەۋەدەكانەۋە جىهانى لەجەنگەلئاسادا ۋەئەدەكىشا ۋەلەناۋەندى نەۋەدەكاندا خوین دەچۇرا لەبەدەنەكەۋ تەۋاۋى تابلۇكەى داگرت ، رۋوداۋەكانى بۆسنەۋ ۋە يۇگسلافيى كۆن ھىشتا گەرم بوو. رۆلى لايەن ۋە قوتبەكان ۋە ھىشتا رۋونەببۋەۋە ۋە رۆلى يوئىن ۋە... لەم تراژىدىيە ئىنسانىيە مەزەنە جىهانىيە ھەبوو. دووم: لە ئىستادا ھۆكارى سەرەكى ئاشكراترو خۆدەرخستتوتترە ۋەئەۋەش پاستە ھەمىشە سىياساتى ئەمەرىكا لەسەر نابودكردنى شارو ۋوللات ۋە شارستانىيەت ۋە خوین رشتن ۋە جىنۇسايىد ۋە سەرکەۋتوۋوبوۋە ، ئەۋەى لەم نىۋەدا لەپەلە ۋە پايەى جىهانى سىياساتى ئەمەرىكىدا جىگايەكى مەحكەمترى ۋە رگرتوۋە بەتايبەت لەمەسەلەى شەپ لەگەل تىرۆر ۋە دەۋلەتانى تەۋەرى شەپونزىكى ئەمەرىكايە لەھەژموونى بەسەر تەۋاۋى ناۋچەى خۆرھەلات بەماناى تەۋاۋى پىرۇسە سىياسى ۋە ئابوورىيە نىۋخۆيىيەكانى دەۋلەت ۋە ئۆيۆزسىۋى بۆرژوازى ناۋچەكەۋ ئەمەش بەبۆچوونى من مەنتقى پىشكەۋەتنى بابەتەكەى ھارپى مەنسورى حىكەتەۋ ئەمىرۇ بۇ واقىياتى ژيانى مليۇنان كەس ئەگەر نەلیم ملياردھا كەس چارەنوسىيان دىارى دەكات . سىيەم: ئەۋ كەرەستە شىكارى ۋە ئامرازە لىكۆلنەۋە تىۋرى ۋە مەعريفانەى بەكارھاتوون بۇ ئەم دەورەيە ناتوانىت بچىتە سۇراخى قۇناخىكى ترەۋە كە پراتىكى شۇرپىگىرانە رۆشنىكەتەۋە. لەۋ بارەۋە من بەكارھىنانى پۇست سىنارىيوى رەش بەدروستترو بە مەقەلەيەكى زىندووترى تىدەگەم ۋە ئەۋەش حالیم كە ئەم مەقەلەيە لەشۋىنى ترەۋە ھاتوۋە ۋە مەبەستى ترى ھەيە لای بىرىيارانى ۋە فەيلەسوفانى ۋە كۆمۇنىستەكان ۋە دەزگاۋ قوتابخانەى فكىرى كۆمۇنىزمى كرىكارى خۇپارىزى لەبەكارھىنانى دەكەن، بەلام بەگشتى مەقەلەيەكى سىياسى نىە تەعبىر ناكات لەبزوونەۋەى كۆمەلەيەتى ۋەك دىموكراسى ۋە پەرلەمان ۋە كۆمۇنىزم ۋە سۆشپالىزم ۋەلەۋ بابەتەنەيە كە ۋەك سىكۆلارىزم كە ئىمەش دەتوانىن بىگونجىننن يان شەقلى فكىرى خومانى پىدەين. لىرەشدا مەقەلەيەكى ئەبىستمولۆژىي ۋە مېژوۋىيە كە پۇست سىنارىيوى رەش يانى تىپەپىن لە قۇناخى سىنارىيوى رەش ۋە دەيەيەكى تەمەنمان لەگەلى بەسەر برد . بەبۆچوونى من تازەترىن برپارو پەسەند كراۋەكانى پلىنىۋمى نۆزدەيەمىنى مانگى 2ى 2007 حزبى كۆمۇنىستى كرىكارى عىراق ۋە باسەكەى ھارپى پىپوار ئەحمەد دەربارەى ھەلسەنگاندنى ھەلومەرجى سىياسى عىراق ۋە ئەركەكان ۋە تەننەت بابەت ۋە پىرۆژەكانى دامەزراندنى حزبى كۆمۇنىستى كرىكارى كوردستانىش مانەۋەن لە نىۋ دەورانى سىنارىيوى رەش دا. مەسەلەكەش ھىندە ترسناكە بەبۆچوونى ۋەك ئەۋە وايە كە ئىمە لەجىهانى دوو قوتبى دا لىكدانەۋەكانمان بىكەين. تايبەتى تر لەزىيانى ئەم لىكدانەۋەيە ۋە نموونەيەكى زىندووتر ۋە بەشىكى زۆرمان لەگەلدا بوۋىن، ھەلسەنگاندنى رۋوداۋى 31ى ئاب بوو كە نىك بەتەۋاۋى بزوتتەۋەى كۆمۇنىستى ۋە حزبى كۆمۇنىستى كرىكارى عىراق ۋە بەشىك لەھاورپىيانى حزبى كۆمۇنىستى كرىكارى ئىرانى لەگەل شەكەتى ۋە مەشەقەتىكى بىھودە رۋوبەپروۋكرد.

بەشى يەكەم

دۆسىەى عىراق..... كۆتايى ھاتى پىرۆسەى دامەززاندى ماشىنى دەولەتى عىراقى

فايلى عىراق، گۆرانىكى گەورەى بەسەر داھاتوۋە لەستراتىژى ئەمەرىكىدا، ئەۋەش دامەززاندى دەولەتىكە كە بتوانى لەپۆژگارى قەيران و جەنگ و شەپەكاندا ھەلبەتات و نەكەۋىت. بتوانى سەركوت بىكات، بىكۆژىت وئىعدام بىكات، بتوانى لەبەرامبەر جەنگى نىۋخۆيى راۋەستاۋ بىمىنىتەۋە. بۆرژۋازى لەعىراقدا پىرۆسەى دامەززاندى دەولەتى لەعىراق تەۋاۋ كىردۋە. خەلكى عىراق نابىت لەۋە زىاتىر ھىچ چاۋەنۋاپىيەكان نەلەئەمەرىكا ونە لەحكومەتى مالكى و خەلكى كوردستانىش نە لەحكومەتى ھەرىم ھەبىت، لەباشتر كىردى بۆيۋىيان، لەدىمۇكراسى، لەمافى ئىنسان و .....ھتدەدەولەتى مالكى ئەم رۆلەى بەباشترىن ستايلى ئەمەرىكى بۆ دەولەتە_كۆنترۆلگراۋەكان راپەراندوۋە. كارىكتەيىكى تىرى دەولەتى مالكى خۆگونجاندنىتى لەگەل رۋوداۋ كارىگەرەيىيەكانى، لەپوۋداۋى لەسەيداردانى سەدام و پىرۆسەى دواتر، پەيتا پەيتا دەر كىردى حوكمى ئىعدام و تەۋاۋ كىردى نەخشەۋ پلانە سەربازىيەكانى تر، پوۋداۋى لەنىۋبىردى جەيشى سەما و خۆراگرى لەبەرامبەر كىردەۋە خۆتەقىنەۋە گەورەكاندا، ھەلۋشىنى ژەنەرالاتى جۆراچۆرى سەربازى و موخابەراتى كە ھەناسەى ئەۋ جۆرە دەولەتەن.... ئەم تۋانايىيە بۆ خۆگونجاندنى خىراۋ ۋەلامدانەۋەى كۆتۈپ بەيىشھاتەكان، مالكى كىرۋتە جىگا ئىعتىمادى ئەمەرىكا و لەئايىدەشدا رۆلۈكى گىرنگىر ستراتىژىتىرى پىرەۋا دەبىنرى و پىدەدرى لەم كارەى.

دەولەتى ئەمەرىكا ھىشتا ئاستەنگى ماۋە لە عىراقدا بۆ جىگىر كىردى مەرام و ئامانچ و سىياسىياتى خۆى، بەلام بەبۆچۈنى من ئەمەرىكا لەۋ دىۋ ئاستەنگەكانەۋە تەماشى داۋە دەكات. ئەۋ بەنىياز نىە زىاترخۆى بىگلىنىتە نىۋ شەپەكان و لەۋاقىشدا ئىستا كىشمەكىشى خويناۋى لەنىۋ خۆى لايەنە عىراقىيەكانەۋە زىادم نەۋوتوۋە ئەگەر بلىم ئەمەرىكا رۆلى نىۋبۆيۋان دەگىرى لەزۆر شەپەكۋىشتاردا. ئەركەكانى سوپاى ئەمەرىكا ئىدى رۆژگارى قورسىان تىپەراندوۋە و ئەۋ ئىدى دەست ۋەرناداتە نىۋ كاروبارى شارەۋانىيەكان و جىبەجىكىردى فلانە بەند وپابەندى لايەنەكان پىي. ئەۋ كارەى بۆ حكومەتى مالكى جىھىشتوۋە دەولەتى مالكىش شىۋازىك بۆ تىپەلچوۋانە لەسەر بەش و كورسى لەدەسەلات بەھەرچەند قەھراۋى و خويناۋى بىت پەيدادەكات. ئەۋەى ئىستا لەعىراق بەگىشتى پوۋدەدا و پىدەجىت ماۋەى يەكدوۋ سالى تىرىش بخايەنىت، شەپكى ئىيادى تائىفى و مەزھەبىيە بەنۆيتىر تەكنەلۇجىيە كۈشتن و شەپ. ئەۋ لايەنەنى ئەم مۆركەيان بەشەپكە داۋە لەدەولەتى دىمۇكراتى فىدارالى يەكگرتوۋى عىراقىشدا بەشدارن و سەرۋكايەتىشان بەدەستەۋەيە. ئىدى رۆشەن ئەم كىبىركى خويناۋىيە لەسەر جۆرى دەولەت نىە، لەسەر چەندايەتى بەش و بىر ۋەزەرتە. لەسەر سامانە بەماددى و رەمزيەۋە. ئەمەرىكا ھەمىشە پىشتى فراكسىۋنى مالكى دىگرىت لەبەرامبەر رەقىبەكاندا، ئەۋ ئىعتىمادىكى گەورەى بە ھىزى دەولەتى مالكى ھەيە بۆ نەپوۋخان ۋەمانەۋە و تۋانايى خۆراگرى. دابىنكىردى ئاسايش و نان و ماف و خىزمەتگوزارىيە كۆمەلايەتى و مەدەنىيەكان، لەشەۋكەتى ئەمچۆرە حكومەتەنە ناۋەشىتەۋە و بەدىنايەن. مەسەلەكەش تەنھا كىردەۋە تىرۋىستىيەكان و بەرەنگارى بەرھەلستىكاران نىە بەتەنھا، بەرنامەيەكى دوۋرو نىك نىە و نىەتىكى ناۋەھاشى نىە و لەگەل ھەبوۋنى ئەۋدا ناكۆكە، ئەۋ دەتۋانىت مىلياردا دۆلار سەرف بىكات بۆ پاراستنى قايمى ناۋچەى سەۋز و مىلياردا دۆلار سەرفبىكات بۆ لەشكىرى پىشەبىي و باندى دەولەتى، مانگانەى خەيالى بۆ ۋەزىرو گىزىرەكانى

بېرىتەۋە، ھەر لەنئو خۇيانداۋ لەتەنىشت دەستى مالكى ملياردھا دۇلار بدزىرى، بەلام سىياسەتى بەرزكردنەۋەى نرخ و سووتەمەنى وپەپرەۋەكردىنى سىياياتى بانكى نئودەۋلەتى لە گۇرپانى كەرتى تايبەت و فشار لەسەرداگرتنى ھەقدەستى چىنى كرىكار... بەردەۋامى ھەيە. دەۋلەتى ئەمەرىكى خۇى پەنا ۋەبەركەمكردنەۋەى بودجەى بېبەشتىرتىن تويۇزى كۆمەلگا دەبات يانى پىرو بەساللاچوان ۋەلسەر بودجەى نەخۇش ۋبارى تەندروستى كۆمەلگى ئەمەرىكا، بۇ پەيداكردىنى زەخىرەى جەنگەكانى، ئىدى چى لەدەۋلەتى مالكى چاۋەروان دەكرىت بۇ بوۋارە خزمەتگوزارىيەكان.

لەبەشى دوۋەمدا كە تايبەتە بەدۆسىيەى ئىران دىمە سەر رۆلى دەۋلەتى عىراق، بەلام ئەۋ خزمەتەى دەۋلەتى مالكى دەيكات بۇ سەرۆك بۇش جىگايەكى زۆر تايبەتى ھەيە. لەستراتىۋى نويى دەۋلەتى ئەمەرىكا، ھىزە نئوخۇيىيەكانى عىراق، بەتيرۆرىست و نيوە تيرۆرىست و جەنگاۋەرانى رېگى دىموكراسىيەۋە، ھەموويان ھاۋلاتى عىراقىن و كىشەيان لەگەل يەكدى ھەيە و رېكدەكەون يان نا ئەۋ كىشەى خۇيانە ۋخەتايەك ھەيان بىت ھەر خۇيانە بەئەلمانى ۋوشەيەكى ھەمە رۆژە ھەيە سىلېبەرشولە. ئىمە عىراقىيەكان، ناتوانىن ئەمەرىكىيەكان ۋەك سەرچاۋەى شەرو مالىۋىرانى و نەگبەتى ۋكوشتار دىارىبەكەين، چونكە ئەۋە ئىمە تائىفەۋ مەزھەب ۋنەتەۋە جوراجۆرەكانىن و پىكداھەلدەشاخىن و يەكترقېدەكەين ۋئەمەش پاش يەكدووسالى تر كە كۆمەلگاەمان پىكەت لەكۆمەلگى پىكەتۋو لە سەقەتى جەنگى و منالانى بىكەس ۋكارو ژەنەرالى مېرى جەنگ و ئەۋسا بەپۇلمىكى دىموكراتى دىين ھەر لايەنىكمان بېرى خواستەكانمان ۋەردەگرىن و بىتاقەت و بېھىۋا، لەگۆشەيەكى شار كە تازە بلدۆزەرەكان خەرىكن بەردەم مالا بېنناۋنىشانەكانمان رېكدەخەن، دەگەپىننەۋە. دەگەپىننەۋە ۋبىر لەقەرزەكانى بانكى جىھانى خەۋنەكانمانىش داگرى دەكات.

دەۋلەتى مالكى ئىستا لەسەر ئەستۆى ژەنەرالاتەكانى خۇى راۋەستاۋە پتر لەھىزەكانى ماىترەرو پىشتىۋانى سەربازى ئەمەرىكى. دەۋلەتى عىراق دەتوانىت ناشەرى بىت، ناقانۋونى بىت، لەدەرەۋەى پەرلەمان بىت، دادگا و قەزايىيەكانى سەربەحكومەت بن و ھىچ شەرم نەكات ۋناشىكات، بەلام ھەر دەمىنئەۋەۋە چونكە خۇى شەرىيەتى نىە. خۇى لەشەپەۋە بەرھەمھاتۋوۋە ئەنجامى پىرۆسەيەكى سەپىنراۋە. دەۋلەتى عىراقى ھەرپەشەى لەنئوچوۋونى لەلايەن بەسەيەكان و جنودە ئاسمانى ۋشەيتانىيەكانى قاعىدەشەۋە تەۋاۋكردوۋە. شانسى دەستگرتنە دەسەلاتى سىياسى بەسەيەكان و قاعىدەۋ جنودەكانى يەكجار كزبوۋە تەننەت لەناۋچەيەكى بچوۋكى ۋەك فەللۇجەشدا. ئاكامى شكستى قاعىدە ۋسەدامىيەكان، بەھىزى دەۋلەتى مالكى و گورزى سەربازى ئەمەرىكى و ئۇپەراسىۋونى ھاۋبەشى كىۋمالى ھاۋبەشيان نىە. بەلكە ئەۋان لەبارى سەربازىيەۋە لەحكومەتى دوۋەم دەچن و كىرەۋەى گەرە ئەنجامدەدەن، بەلكە ئەۋان نوقسانىيەكى سىياسى و كۆمەلايەتى ئەۋ تاقمانە، بوونىانە ۋەك بوۋنەۋەرى تيرۆرىست و ھەرپەشەى لەنئوۋبىردىنى گىشتى. تەنھا مانەۋەى ئەم باندە ئىنسان كۆژانە، گەرەپى قەبارەى زىانەكانىانە لەژيان و لەبوۋن. يانى خۇيان لاشە مردوۋەكانن و پەتاي مەرگ بە فراۋانى بلاۋدەكەنەۋە.

بۇ ئەۋەى دەۋلەتى مالكى رابكىشرىتە خوارەۋە، بزۋوتنەۋەيەكى تر پىۋىستە بەروۋىدا بەرزىكرىتەۋە، بزۋوتنەۋەى جەماۋەرى و مەدەنى و سىياسى ۋچەكدارى. پەرچەمدار بەخواستى روۋخاندنى دەۋلەتى كۆنەپەرسىتى تايىفى و مەزھەبى و دەۋلەتى بىمافى و سەركوت، ئاراستەكراۋ بەنەخشەۋ پلان و پىرۆسەيەكى دىارىكراۋ.

كىشەى عىراق، ھەموو دەولەتە دراوسىيەكان و ھىزە ناوچەيىھەكان تيا كارىگەربىيان ھەيە و مەيدانى جەنگ و مەوداى پاوانخوازىيانە. ھەرلە سعودىيە بەھەر دوو لايەنەكەوھە يانى دەولەت و قاعدەوھە، توركياو ئىران و سوريا و جىھان، بەبۇچوونى من خەلكى پىشكەوتنخوازو كۆمۇنىستەكانى ئەم ناوچەيەش چەند ئەركىكى گىنگى ھاوبەشىيان ھەيە كە لانى كەم بتوانى دەستى دەولەتانىيان بىھەستى لە ئالۆزنەكردنى عىراق تاكە دەروازەيەكە كە ئىمكانى كرانەوھى ھەيە.

حكومەتى مالكى،كومەتى ئىتلافى لايەنە عىراقىيە دواكەتووەكان نىيە، كە لە ماترىالە پىكھاتووەكەيدا وادەردەكەوئىت، كومەتى دىزى گەورە، ژەنەرالى سەربازى تاوانبارى جەنگ، لىستى جۇراوجۇرى ئەحزاب وكەسايەتە مەزھەبى تائىفى و نەتەوھجىاوازەكانىش نىيە. ئەمانە تەنھا رووكارى دەروەھى دياردەھى كومەتى مالكىن. كومەتى مالكى ھۆكارە بۇ غايەيەك و ھىچى دى نا. پرۆسەى شكگرتنى كومەتى مالكى، پرۆسەيەكى سەد دەر سەد ئەمەرىكى بوو، وھ بۇ ئامانجە دوورو نىكەكانى ئەمەرىكاش لەكاردايە. ئەمەرىكا سەركەوتنىكى گەورەى بەدەستەيىنا لەھىنانەكايەوھى ئەم دياردەيە، رۆلى خەلىلزاوھە تالەبانى و جەغفەرى لەم تىكەولىكەيەدا بازگانە گەورەكان بوون. غايەيەى ئەمەرىكا لە كومەتى مالكى مۆتۆرى ھەلسوراندنى كىشەى نىوخۆيىيەكانى عىراق و رووبەرووبوونەوھە لەگەل تىرۆردا وەك راھاتن بۇ ژيان بەئاراستەى داىبنكردى بازارى ئازاد و مەملانىيى ھىزە بچووكەكان و ملھورى گەورەكان.

دەربارەى ھەلومەرجى كوردستان، جىاوازىيەكى كۆمەلايەتى و ئاسايشى ھەيە لەمىژوويەكى كورتدا. گەرانەوھى ناسىونالىزمى عەرەبى تىپەراندووه و چوونى ھىزى سەربازى كومەتى ھەرىم بۇ بەغدا، جەدەيەتىكى ھەبىت، نەك لەپلانى داىبن كردنى ئاسايشى عىراقدايە، بەلكە لەھەژموونى نەخشەو سىياساتەكانى ئەمەرىكا دايە لەعىراق. كومەتى ئەمەرىكا لەھەموو پرۆسەيەكى وورد و درشتى جىگىرکردنى پىي بارزانى و تالەبانى لەنىو شەترەنجى عىراقدا قايمدەكات و پەيوەندىيان بەكىشەى كوردەوھە نىيە. كىشەى كورد لە نىو تىكەولىكەى پرۆسەى دەولەتى عىراقدا چارەسەر دەكرىت و لەمىنوھەدا ئىدى دەولەتى مالكى بەھاوكارى كومەتى ھەرىم، خودمۆختارىيەكى فراوان دەدەن بەكوردەكان. ھەرچەند ھەلومەرجى سىياسى و ئابوورى كوردستان بەرەو رەوەندىكى تر ھەنگاودەنىت و كوردستان لەلايەن مىلىشىيائى كومەتى ھەرىمەوھە داگىركراوھە،بەلام ھەموو پرۆسەى مان و ژيانى خەلكى كوردستان ھىشتا لەچىنگى ئەمەرىكادايە. رەوەندىكى سىياسى و ئابوورى كە لە كوردستان بەرپوھەيە،شكگرتنى توپژىكى نوپى بۆرژوازى كوردى كە ھاوپى نادر عەبدولھەمىد بە ئۆلگارىشى مالى نىوېرد و جىگاوپرىگى لەنىو دەسەلاتى كوردىدا و داىبنكردى بازارى ئازاد و مۆنۆپۆلكردنى بازار لەلايەن بانكەكانەوھە دوورى و داىرانى دەسەلات لە خەلك و دەركەوتنى بزوتتەوھى ناپەزايى خەلك و لەمىنوھەدا پەيتا پەيتا ئىسلامى سىياسى خۆى بەويئەى ھىزىكى نىوھ ئۆپۆزسىونى دەسەلات و سازسگار لەگەل بازارى ئازاد و ھىزگرى چىنە نەدارو حاجىە تازە و دەولەمەندە ئۆلگارىشە مالىكەش. ئەم فەسادە ھەمەلايەنەى دەسەلاتى كوردى و ئەم جۆكلەرزىيەى ناسىونالىستى كوردى لەبەرامبەر ئەمەرىكا، ھەلىكى زىرپىنيان بۇ پەيداوھە كە مانۆرى سىياسى تيا بكەن. مەسەلەى دەستوورو چاوپىكەوتنەكانى ئەم دوايىيانەى عەلى باپىر وكىشەمەكىش لەسەر سروودى ئەى رەقىب و...ھتد نىشانەى دەورەيەكى ترە لەبەخۇدا ھاتنەوھەيەكى تر لەمىژووى تازەدا وخۆگونجاندىنەتى لەگەل رەوتىك كە دژە تەوژمىان نامىنى يان يەكجار كزەبىت.

ئىسلامىيە سىياسىيەكانى كوردستان، بە ھەموو بالّ ولايەنەكانىيەو، نايەلن ھىچ دەرفەتەتەكانى لەكىس بچىت، ئەوان تەواو وەك ئەو كەسەى كە لەترسان ھەلبىت، تەواوى ئىنىرژى فېزىكى وفكرىيان خستۆتە ھەلاتنەكەيانەو. ئەوان چى دى دژە تەوژم نىن و ھەلدەكەن لەگەلّ پڕۆژە سەراسەرىيەكانى حكومەتى ھەرىم و ھەبۇدجەى دەولەت و لەوھەزارەتەكان پىدەدات و ئەمەش تا ئىستاش ھە بەئاگادارى و ھەر بە پەزنامەندى ئەمەرىكا دەبىت. دەولەتى مالكى زۆر سەربەخۆترە لەحكومەتى ھەرىم لەزۆر بارەو، حكومەتى ھەرىمى كوردستان بەھۇ و بىھۇ ھەر ترسى لەگيان دەرنەچىت. ئەو لەكارەسات ولەدەستچوونى ئەزمونەكەى و لەدەسەلاتەكەى زۆر دەترسىت. ئەو لەھىچ شت دلنابنە. ئىمە ھەموومان رقى ئەستوورى دەسەلاتى كوردىمان لەخەلك بىنى. ئەو تەنھا چۆك بۆ داخوازی زۆر سەرتايى و مافە سروشتى و بنەپەتەكانى خەلكى كوردستان دا نادات.

بزووتنەوھى سىياسى و جەماوھى چىنى كرىكارو نارەزايەتى خەلك پىويستى بەيەكانگىرىيەكى ناوچەيى ھەيە، ناوھندىكى سىياسى مونسەجىم و راوھستاو و پەلوپۇفراوانى كۆمەلايەتى ھەيە. بەتايبەت لە ھەر سى و لاتى عىراق و ئىران و توركيا چەپ و كۆمۇنىزم دەتوانن و پىويستە سەرتايەكى نوئى و بەيەكەو دەست بەدەنى. نەقشى كۆنگرەى ئازادى عىراق وەك بەرەى رزگارى كۆمەلگى عىراق لەوبارەو چارەنووس سازە. لىرەدا ناكرىت لە بارەى تاقىكردنەوھى سىياسى و چەكدارى و كۆمەلايەتى كۆنگرە ھەلسەنگاندن بكەين. لەبارەى كاریك كە پىويستە ئەنجامبەردى و ئەو نەبەردانەى كە كۆنگرە دەكاتە ھىزى ئاواتى رزگارى مليۆنان لەبەشى سىيەمدا بەدرىژى پىويست سەرنجەكانى خۆم دەدم.

بەشى دووم : فايلى ئىران....